

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

**Навчально-науковий інститут
публічного управління та державної служби**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директор

Навчально-наукового інституту

Публічного управління та

державної служби

Лариса КОМАХА

ПРОГРАМА

підсумкового кваліфікаційного іспиту

для здобувачів освіти ОР «Магістр»

**зі спеціальності 256 «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і
видами діяльності)»**

(денна форма навчання)

ПОГОДЖЕНО

Науково-методична комісія

Протокол № 7 від 16.02.2024 р.

Голова НМК

Ольга БЕРДАНОВА

Київ 2024

Програма підсумкового кваліфікаційного іспиту для здобувачів освіти зі спеціальності 256 «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)». Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Київ, 2024 р.

Укладачі: Ситник Г.П., доктор наук з державного управління, професор
Марутян Р.Р. доктор наук з державного управління, доцент
Клименко Н.Г., доктор наук з державного управління, доцент

ЗМІСТ

Вступ	4
I. Змістовна програма.....	5
II. Структура іспиту та методика його проведення.....	15
III. Критерії оцінювання знань студентів.....	15
IV. Правила проведення підсумкового іспиту.....	16

ВСТУП

Підсумкова атестація здобувачів освіти зі спеціальності 256 Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності) галузі знань 25 «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону» другого освітнього рівня (магістр) відбувається у формі комплексного кваліфікаційного іспиту, який включає теми та питання комплексу обов'язкових освітніх компонент упродовж всього нормативного терміну у закладі вищої освіти, і захисту кваліфікаційної магістерської роботи та завершується видачею документу встановленого зразка про присудження ступеня магістра із присвоєнням кваліфікації: магістр національної безпеки.

Метою підсумкового кваліфікаційного іспиту є оцінювання готовності випускника закладу вищої освіти самостійно розв'язувати складні задачі та виклики у сфері національної безпеки шляхом встановлення відповідності досягнутих здобувачем вищої освіти результатів навчання вимогам стандарту вищої освіти за спеціальністю 256 Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності) галузі знань 25 «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону» для другого (магістерського) рівня вищої освіти (затвердженого наказом Міністерство освіти і науки України від 23.12.2021 року № 1423).

Складання студентами підсумкового кваліфікаційного іспиту передбачає перевірку досягнутого ними рівня знань, умінь та компетентностей стосовно здатності: розв'язувати складні задачі дослідницького та інноваційного характеру у галузі національної безпеки (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності). На іспиті публічно перевіряються наступні програмні результати навчання: вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення професійної діяльності, результатів досліджень та інновацій, пошуку та аналізу відповідної інформації; аналізувати та оцінювати потенційний вплив розвитку технологій на сучасний стан безпекового середовища; застосовувати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки і є основою для прийняття ефективних рішень, проведення досліджень та критичного осмислення проблем у галузі національної безпеки; зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань національної безпеки до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

Підсумковий кваліфікаційний іспит охоплює завдання зі стислим зрозумілим описом змін у сфері державної політики забезпечення національної безпеки, публічного управління забезпеченням національної безпеки, публічної служби з посиланнями на нормативно-правові акти, що регламентують сферу національної безпеки.

Програма підсумкового кваліфікаційного іспит містить перелік питань щодо: теорії стратегічного менеджменту; врядування; політико-правового забезпечення публічного управління у сфері національної безпеки; глобальних викликів національній безпеці України; смислових війн та управління інформаційними потоками; базових знань про РХБЯ; експертизи і сертифікації товарів і технологій подвійного використання; організаційної зброї та рефлексивного управління; сучасних проблем розвитку теорії національної безпеки; відповідальної поведінки держслужбовців та бізнесу в контексті забезпечення національної безпеки; світових торговельних режимів, міжнародно-правових основ забезпечення національної безпеки України, методології розробки стратегій національної безпеки, стратегічних комунікацій у сфері національної безпеки, експортного контролю товарів і технологій подвійного використання, технологій антикризового управління, методології та

організації наукових досліджень у сфері національної безпеки з основами інтелектуальної власності, організаційно-правових засад забезпечення воєнної безпеки України, теорії прийняття рішень та аналізу ситуацій. Підготовку до іспиту необхідно починати з повторення питань з кожної освітньої компоненти, в яких формується відповідний обсяг фундаментальних фахових знань та професійний рівень фахових компетентностей. Доцільно використовувати при підготовці підручники, конспекти лекцій, основну й додаткову літературу, тобто джерела, що використовувалися при опануванні дисциплін.

І. ЗМІСТОВНА ПРОГРАМА

Змістовна програма підсумкового кваліфікаційного іспиту включає теми та питання, що згруповані у три блоки: теоретико-методологічні основи національної безпеки, стратегічне управління у сфері національної безпеки, інституційні механізми забезпечення національної безпеки. Також додається список рекомендованої літератури для підготовки за усіма темами.

1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Теорія стратегічного менеджменту. Теоретичні аспекти стратегічного менеджменту. Концепції та моделі стратегічного менеджменту й особливості його застосування у публічній сфері. Історичний контекст та світовий досвід застосування стратегічного менеджменту. Технології стратегічного менеджменту. Стратегічний вибір та стратегічне рішення. Роль стратегічного планування у стратегічному менеджменті. Реалізація стратегічних планів та ресурсне й аналітичне забезпечення у стратегічному менеджменті. Моніторинг та оцінювання у стратегічному менеджменті. Залучення громадськості до стратегічного менеджменту.

Глобальні виклики національній безпеці України. Проблема формування системи глобального управління у контексті реагування на глобальні проблеми безпеки. Геополітичні та гео економічні виміри процесів глобалізації: безпековий аспект. Загальна характеристика впливу глобальних проблем безпеки на національну безпеку. Загальна характеристика впливу європейської інтеграції на безпеку та розвиток України. Глобалізаційний контекст політики національної безпеки України. Державна політика та механізми реагування на глобальні виклики національній безпеці України у внутрішньо-політичній сфері. Державна політика та механізми реагування на глобальні виклики національній безпеці України у зовнішньо-політичній сфері. Державна політика та механізми реагування на глобальні виклики національній безпеці України в економічній сфері. Державна політика та механізми реагування на глобальні виклики національній безпеці України у соціальній сфері. Державна політика та механізми реагування на глобальні виклики національній безпеці України у гуманітарній сфері. Державна політика та механізми реагування на глобальні виклики національній безпеці України в інформаційній сфері.

Базові знання про РХБЯ (радіаційні, біологічні, хімічні та ядерні товари і технології). Використання РХБЯ як зброї. Підходи до розуміння концепції подвійного використання. Технології подвійного використання та ризику, які з ними пов'язані. Контроль за ядерною та радіологічною зброєю. Процеси роззброєння в сучасному світі. Явище озброєння та роззброєння РХБЯ: структура та основні стадії процесів. Злочини у сфері РХБЯ.

Сучасні проблеми розвитку теорії національної безпеки. Природа феномену “безпеки” та “небезпеки” соціальної системи. Сутність дослідження якісно-кількісних характеристик факторів безпеки соціальної системи. Передумови виникнення кризових ситуацій в соціальних системах. Світоглядний аспект сутності кризових ситуацій. Особливості управління соціальними системами в умовах кризових ситуацій та динаміка їх розвитку. Класична (канонічна) парадигма дослідження проблем забезпечення національної безпеки. Геоекономічні фактори десоверенізації держав. Сутність та закономірності формування геополітичних інтересів. Сутність явища, яке позначають поняттям “стійкість держави”. Аксіологічний аспект взаємозв’язку стійкості держави та її безпеки. Сутність національних інтересів та проблеми пов’язані із визначенням їх множини. Класифікація та побудова ієрархії національних інтересів. Поняття «небезпека» у теорії національної безпеки. Поняття “загроза”, “виклик” та “ризик” у теорії національної безпеки. Взаємозалежність небезпек руйнації національних цінностей, культурного коду та державності. Складання сценаріїв майбутнього як елемент стратегічного планування у сфері національної безпеки. Сутність футурологічного підходу до розроблювання сценаріїв майбутнього (на прикладі прогнозів Римського клубу). Сутність стратегічного підходу до розроблювання сценаріїв майбутнього. Сутність паталогій (дисфункцій, дефектів, дисбалансів) в системі державного управління як загроз національній безпеці та основні їх причини.

Методологія та організація наукових досліджень у сфері національної безпеки з основами інтелектуальної власності. Особливості наукових досліджень у сфері національної безпеки. Методологічні принципи та підходи в науковому дослідженні. Емпіричні та теоретичні. Статистичні та соціологічні методи дослідження. Структурно-функціональний, інституціональний та ситуаційний аналіз в осмисленні явищ та процесів сфери національної безпеки. Методи прогнозування: інтуїтивні та формалізовані. Вибір наукових методів дослідження. Методи класифікації, узагальнення та типології у наукових дослідженнях. Предмет дослідження і межі теорії систем. Системний підхід в дослідженні управління. Теорія організацій: функції, закони, принципи функціонування та дослідження організації. Прикладні положення темпоральності у сфері національної безпеки. Організація наукового дослідження: умови, вимоги, види. Обґрунтування та критерії вибору методологій. Користування базами наукових джерел. Виокремлення наукової проблеми і наукового завдання, що потребує розв’язання. Питання як прийом постановки проблеми і форма дослідницького мислення. Якісні методи дослідження у сфері національної безпеки. Порівняльний аналіз в наукових дослідженнях з національної безпеки. Формування плану проведення наукового дослідження. Застосування методів прогнозування і форсайтингу. Контент - аналіз. Моделювання у сфері національної безпеки. Наукометричні бази наукових публікацій. Кваліфікаційні роботи: підготовка, оформлення і захист. Академічна доброчесність. Охорона прав на об’єкти інтелектуальної власності в процесі наукової діяльності.

Теорія прийняття рішень та аналіз ситуації. Сутність, принципи прийняття рішень й аналізу ситуацій. Бінарні відношення та механізм прийняття рішень аналізу ситуацій. Розвиток концепції прийняття державних рішень. Методична основа аналізу ситуацій. Оцінка ефективності управлінських рішень, контроль реалізації управлінських рішень. Методологія, організація та евристичні методи прийняття рішень й аналізу ситуацій. Аналітичні методи обґрунтування управлінських рішень та аналізу ситуацій Ідентифікація,

контроль та управління ризи-ками. Стратегічні і тактичні рішення, їх особливості та взаємозв'язок. Організація, планування і контроль використання управлінських рішень та аналізу ситуацій.

Професійна та корпоративна етика. Етика як соціальний запит. Професійна етика. Моральні якості індивіда в рамках професійної діяльності. Корпоративна етика. Корпоративна культура. Корпоративна соціальна відповідальність. Принципи корпоративної соціальної відповідальності. Мораль і практика життя в умовах зростаючої невизначеності (моральні колізії сучасності).

2. СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Політико-правового забезпечення публічного управління у сфері національної безпеки. Суб'єкти політичної та адміністративної складових у публічному управлінні та характерні ознаки їх функцій. Сутність, засади, ресурси та джерела влади у сучасному суспільстві. Роль політичної влади у суспільстві, механізми її отримання та здійснення. Взаємозв'язок політичних процесів та публічного управління у контексті забезпечення національної безпеки. Роль ідеологій в управлінських процесах у сфері національної безпеки. Роль та функції партій у здійсненні політико-управлінської діяльності та забезпеченні національної безпеки. Взаємозумовленість цілей публічного, політичного та державного управління у сфері національної безпеки. Ідентифікація (класифікація) управлінських рішень Президента України у сфері політичної безпеки. Ідентифікація (класифікація) управлінських рішень Верховної Ради України у сфері політичної безпеки. Ідентифікація (класифікація) управлінських рішень Кабінету Міністрів України у сфері політичної безпеки. Пріоритети підвищення ефективності взаємодії громадянського суспільства із суб'єктами забезпечення національної безпеки. Ієрархія нормативно-правових актів у сфері національної безпеки. Роль концепцій, доктрин та стратегій у сферах національної безпеки і оборони. Зміст та призначення концепцій у сферах національної безпеки і оборони. Зміст та призначення доктрин у сферах національної безпеки і оборони. Зміст та призначення стратегій у сферах національної безпеки і оборони.

Смислові війни та управління інформаційними потоками. Смислові війни: поняття, сутність, класифікація. Російсько-українська смислова війна: історія та сучасність. Протидія смислової війни: інформована стійкість українського суспільства. Сучасні виклики когнітивній безпеці держави в умовах інформаційно-психологічного протистояння. Міфодизайн інформаційного простору як психо-технологія управління смислами. Цілі та завдання інформаційно-психологічного впливу. Поняття «смислова війна» та «інформаційна війна»: спільне та відмінне. Інфомедія як прояв негативних інформаційних впливів на суспільну свідомість під час кризових ситуацій. «Русский мир» як імперська ідеологія сучасної РФ. Критичне мислення та медіаграмотність в роботі державного службовця. Смисловий вимір російсько-української війни. ІПСО РФ у російсько-українській війни: від гібридної до когнітивної війни. Сучасні виклики когнітивній безпеці держави в умовах інформаційно-психологічного протистояння. Актуальні загрози інформаційній безпеці людині, суспільству та державі в сучасній Україні. Інформаційні війни та інформаційно-психологічні операції: поняття, функції. Медіаграмотність у процесах протидії смисловим війнам. Стійкість до маніпулятивних впливів як складова демократичної електоральної культури. Смислова війна як частина гібридної війни РФ проти України.

Організаційна зброя та рефлексивне управління. Організаційні війни: поняття,

сутність, функції. Рефлексивне управління в російсько-українській війні 2014-2022 рр. Хибно-цільове програмування (ХЦП) як управлінська технологія впливу. Рефлексивне управління в стратегічних комунікаціях. Рефлексивний контроль масової свідомості. Протидія організаційній зброї як завдання політики забезпечення національної безпеки. Український вимір організаційної війни. Методи впливу на алгоритм прийняття рішення противником. Основні засоби протидії інформаційним і смисловим загрозам. ІТ-технології на службі організаційної війни. Основні методи рефлексивного управління противником. Аналіз наступальної тактики РФ в інформаційному просторі. Теорія менеджменту сприйняттям (“reception management”) як американський аналог рефлексивного управління. Приклади операцій організаційної війни в історії України. Рефлексивне управління — технологія прийняття маніпулятивних рішень. Результат ураження суспільства організаційною зброєю. Організаційна війна як частина гібридної війни РФ проти України. Рефлексивний контроль. Аналіз наступальної тактики дій РФ в інформаційному просторі. Застосування рефлексивного управління в стратегічних комунікаціях для протидії загрозам гібридного характеру. Прийняття неефективних управлінських рішень ОПР як мета рефлексивного управління.

Методологія розробки стратегій національної безпеки. Визначення прийнятних рівнів можливостей і загроз реалізації національних інтересів при розробці стратегії національної безпеки. Правові аспекти розробки стратегії національної безпеки. Цілі, об’єкти, критерії ефективності, суб’єкти стратегічного управління у сфері національної безпеки. Баланс інтересів суспільства та держави забезпечення національної безпеки. Зарубіжний досвід розробки стратегії національної безпеки. Ситуаційні центри в системі стратегічного управління у сфері національної безпеки. Прогнозування напрямків державної політики у сфері національної безпеки. Стратегічне планування як невід’ємна складова розробки стратегії національної безпеки. Управління стратегічними змінами у сфері національної безпеки.

Стратегічні комунікації у сфері національної безпеки. Стратегічні наративи: сутність, поняття, роль у реалізації цілей політики національної безпеки України. Проксі-війни та їх типи. Гібридна війна як простір невизначеності. Поняття та складові стратегічних комунікацій. Можливості стратегічних комунікацій у протидії гібридним загрозам. Зв’язки з громадськістю як складова стратегічних комунікацій. Інформаційно-психологічні операції в системі стратегічних комунікацій. Стратком як інструмент формування іміджу структур сектору безпеки та оборони. Система стратегічних комунікацій сектору безпеки і оборони України. Організаційний та правовий механізми забезпечення стратегічних комунікацій в Україні. Стратегічні комунікації як складова зовнішньої політики України. Можливості стратегічних комунікацій у подоланні гібридних загроз. Сторітеринг та стратегічний наратив. Національний стратегічний наратив України. Зв’язки з громадськістю: поняття, завдання. Зв’язки з громадськістю в безпекових і державних інституціях. Міфодизайн війни як складова стратегічних комунікацій під час кризи. Військова концепція стратегічних комунікацій НАТО. Стратегічних комунікацій в системі управління збройними силами України. Публічна дипломатія в системі стратегічних комунікацій держави. Комунікаційна стратегія МЗС України. Специфіка формування та реалізації сучасних стратегічних наративів в умовах збройного конфлікту. Технології страткому як інструменту протидії негативним інформаційним впливам на суспільну свідомість. Роль ЗМІ у військових операціях та конфліктах. Цивільно-військове співробітництво як інструмент страткому.

Технології антикризового управління. Концептуальні засади антикризового управління. Генеза антикризового управління. Основи розробки технологій антикризового управління. Сутність та особливості управління ризиками. Організаційно-правові засади антикризового управління. Основні засади забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення. Цивільний захист та територіальна оборона. Особливості управління в умовах надзвичайних правових режимів. Світовий досвід антикризового управління.

3. ІНСТИТУЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Міжнародно-правові основи забезпечення національної безпеки України. Сутність, система, джерела та роль у забезпеченні національної безпеки міжнародного права. Суб'єкти міжнародного права. Визнання в міжнародному праві та правонаступництво. Право міжнародних договорів. Відповідальність у міжнародному праві у контексті забезпечення міжнародної та національної безпеки. Територія у міжнародному праві. Право міжнародних організацій та міжнародні конференції: безпековий аспект. Міжнародно-правовий статус населення та національна безпека. Роль дипломатичного та консульського права у забезпеченні національної безпеки України. Роль міжнародного гуманітарного права у забезпеченні національної безпеки. Роль міжнародного права з прав людини у забезпеченні її безпеки. Міжнародне співробітництво у боротьбі зі злочинністю та у сфері протидії тероризму.

Експортний контроль товарів і технологій подвійного використання. Особливості формування міжнародно-правової та української національної правової бази експортного контролю. Особливості експортного контролю ТПВ. Розгляд набуття озброєння як процесу прийняття рішень. Політична і соціальна ціна, вартість набуття зброї і її зміна в ході процесу ДКР, виготовлення, зберігання тощо. Розуміння ролі експортного контролю у динаміці процесу озброєння. Особливості процесу набуття озброєння державами та терористичними організаціями. Фрагментація глобальної системи контролю (поліцентризм). Багатошарова та багатогалузева модель регулювання. Визначення РХБЯ зброї в міжнародно-правових документах. Значення дефініцій для експортного контролю ТПВ. Визначення зброї з точки зору контролю над зброєю. Хімічна, біологічна, радіологічна, ядерна зброя. Правова проблема визначень: намір як критерій/General Purpose Criteria. Вирішення проблеми через процедури. Конвенція про заборону хімічної зброї. Списки 1,2,3 як інструмент експортного контролю. Нерозповсюдження хімічної та біологічної зброї. Конвенція про заборону біологічної та токсинної зброї. Інструменти експортного контролю. Нерозповсюдження радіаційної та ядерної зброї. Договір про нерозповсюдження ядерної зброї. Зобов'язання учасників щодо експортного контролю ТПВ. Комітет Цангера, Група відповідальних постачальників.

Організаційно-правові засади забезпечення воєнної безпеки України. Визначальні чинники виникнення та еволюції воєнних конфліктів XXI ст. Особливості збройного (воєнно-політичного) конфлікту. Вплив воєнних конфліктів на національну безпеку та їх структурні елементи. Міжнародне посередництво як технологія врегулювання воєнних конфліктів між державами. Превентивна дипломатія як інструмент запобігання воєнних конфліктів. Миротворчість, підтримання миру, примушення до миру, будівництво миру як елементи операцій ООН по врегулюванню воєнних конфліктів. «Воєнна могутність держави»: поняття, система показників для розрахунку оцінки. Сутність, об'єкт та предмет воєнної політики у контексті забезпечення обороноздатності. Сутність, об'єкт та предмет

воєнної політики у контексті запобігання воєнного конфлікту. Роль і місце аналізу воєнно-політичної обстановки у формуванні воєнної політики держави. Принципи та основні завдання воєнного будівництва. Поняття обороноздатності держави та її елементи. Оцінювання оборонної достатності держави. Пріоритетні напрями підготовки держави до оборони. Сутність мобілізаційної підготовки національної економіки та створення державних запасів і резервів. Сутність та складові всеохоплюючої оборони України, що визначені Стратегією воєнної безпеки України. Цілі державної політики у воєнній сфері, сфері оборони і військового будівництва та пріоритети їх досягнення. Шляхи досягнення цілей державної політики у воєнній сфері, сфері оборони і військового будівництва. Сутність управління ризиками у сфері воєнної безпеки. Особливості організації стратегічного керівництва обороною держави в провідних державах – членах НАТО. Європейський досвід керівництва сектором безпеки і оборони.

Експертиза і сертифікація товарів і технологій подвійного використання. Міжнародні мережі розповсюдження зброї масового знищення, приклади залучення осіб і компаній до нелегальної діяльності, пов'язаної з порушенням правил міжнародної торгівлі. Законодавство України, що регулює діяльність суб'єктів здійснення міжнародних передач військової техніки та товарів подвійного використання. Порядок міжнародних передач товарів подвійного використання. Контрольні списки товарів військового призначення та подвійного використання, що діють в Україні. Гармонізація порядку переміщення ТВП і ТПВ через митний кордон України з правилами міжнародних передач товарів подвійного використання. Закон України «Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання». Порядок отримання дозволу на транскордонне переміщення ТПВ. Державна і недержавна експертиза. Реєстр суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, що здійснюють експорт/імпорт/транзит ТПВ. Система дозволів і сертифікатів в експортному контролі. Відповідальність суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Відповідальність державних органів. Практичні аспекти ліцензування та правозастосування в сфері експортного контролю: заява, робота зі списками, класифікація та ідентифікація. Системи внутрішньо фірмового експортного контролю, принципи їх побудови та функціонування, порядок створення та акредитації. Окремі питання експортного контролю: контроль програмного забезпечення та технологій, аналіз кінцевого користувача та кінцевого використання товару.

Відповідальна поведінка держслужбовців та бізнесу в контексті забезпечення національної безпеки. Теоретичні основи сфери відповідальної поведінки державних службовців в контексті забезпечення національної безпеки. Структурні компоненти відповідальної поведінки державних службовців в контексті забезпечення національної безпеки. Ознаки, рівні, чинники відповідальної поведінки державних службовців в контексті забезпечення національної безпеки. Принципи відповідальної поведінки державних службовців у період воєнного стану та в умовах кризових явищ. Головні напрями формування та реалізації відповідальної поведінки державних службовців в контексті забезпечення національної безпеки. Участь бізнесу у суспільному розвитку в контексті забезпечення національної безпеки. Теоретичні основи та практичні напрями відповідальної поведінки бізнесу в контексті забезпечення національної безпеки. Основні сфери реалізації відповідальної поведінки бізнесу в контексті забезпечення національної безпеки у період воєнного стану та в умовах кризових явищ.

Світові торговельні режими. Концептуальні засади та принципи міжнародного

права у сфері світових торгівельних режимів. Виникнення правил світової торгівлі: від протекціонізму до вільної торгівлі. Міжнародне регіональне, національне та субнаціональне право у сфері торгівельних режимів. Світові торгівельні режими за категоріями товарів та послуг. Регіональний торгівельний контроль: від принципів до юридичних зобов'язань. Організаційні засади здійснення державного контролю за експортом, імпортом, тимчасовим ввезенням та транзитом окремих категорій товарів в Україні. Формування системи експортного контролю на рівні підприємств. Система виявлення ризиків щодо міжнародної передачі окремих товарів і технологій.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Навчальна та наукова:

1. Ситник Г.П., Орел М.Г. Національна безпека в контексті європейської інтеграції України: підручник / за ред. Г.П.Ситника. - Київ: Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2021. 372 с.
2. Ситник Г.П., Неліпа Д.В., Орел М.Г. Зовнішня політика та національна безпека: посібник / за ред. Г.П.Ситника. - Київ: Видавець Кравченко Я.О., 2021. 244 с.
3. Ситник Г.П., Орел М.Г. Основи стратегічного планування національної безпеки: посібник / за ред. Г.П.Ситника. - Київ: Видавець Кравченко Я.О., 2021. 224 с.
4. Публічне управління у сфері національної безпеки : підручник / Г. П. Ситник, М. Г. Орел ; за ред. Г. П. Ситника. К. : ВПЦ "Київ-ський університет", 2022. 464 с.
5. Зовнішня політика та національна безпека : навч. посіб. / Г. П. Ситник, Д. В. Неліпа, М. Г. Орел ; за ред. Г. П. Ситника. К. : ВПЦ "Київський університет", 2022. 208 с.
6. Основи теорії управління у сфері національної безпеки: курс лекцій / Г.П.Ситник. К: ТОВ "САК Лтд.", 2023. – 174 с.
7. Державна політика забезпечення національної безпеки України: основні напрямки та особливості здійснення. : монографія / Криштанович М.Ф., Пушак Я.Я., Флейчук М.І., Франчук В.І. – Львів : Сполом, 2020. 418 с.
8. Основи стратегічного планування національної безпеки : навч. посіб. / Г. П. Ситник, М. Г. Орел ; за ред. Г. П. Ситника. К. : ВПЦ "Київський університет", 2022. 208 с.
9. Воєнно-політичні конфлікти та міжнародна безпека: курс лекцій / Г.П.Ситник. К: ТОВ "САК Лтд.", 2023. – 92 с. Інформаційно-комунікативна безпека: сучасні тренди. моногр. / Бровко О.О. [та інші]; за заг. ред. Курбана О.В., Лісневської А.Л. К.: Київ. ун-т ім. Б.Грінченка, 2022. 392 с.
10. Федоренко В. Г. Менеджмент: підручник / Федоренко В. Г. – 3-те вид., переробл. і доповн. – К.: Алерта, 2015. 492 с.
11. Геополітичний аналіз та прогнозування : навч. посіб. / авт. кол. : Г. П. Ситник, В. Ф. Смолянюк, М. М. Шевченко ; за заг. ред. Г. П. Ситника. – К.: НАДУ, 2014. 210с.
12. Сучасні проблеми розвитку теорії національної безпеки: курс лекцій / Г.П.Ситник. К: ТОВ "САК Лтд.", 2023. – 136 с.
13. Цифрова трансформація публічного управління : кол. моногр. / О. В. Карпенко, І.Й.Малий, Г. В. Муравицька та ін. Київ : НАДУ, 2020. 256 с.
14. Цифрове врядування : монографія / О. В. Карпенко, Ж. З. Денисюк, В. В. Наместнік [та ін.] ; за ред. О. В. Карпенка. Київ : ІДЕЯ ПРИНТ, 2020. 336 с.
15. Інформаційно-комунікативна діяльність органів публічної влади : монографія / В.С.Куйбіда, О. В. Карпенко, П. С. Шпига [та ін.] ; за заг. ред. В. С. Куйбіди, О.В.Карпенка 3-те вид., допов. та перероб. Київ : ЦП "Компринт", 2019. 358с.
16. Публічне управління: термінологічний словник. за ред. Куйбіда В.С., Білинська М.М., Петрос О.М. Навчальний посібник. Київ: НАДУ, 2018. 224 с.
17. Мужанова Т.М. Інформаційна безпека держави. Навчальний посібник. Київ: Державний університет телекомунікацій, 2019. 131 с.
18. Когут Ю. І. Кібервійна та безпека об'єктів критичної інфраструктури: практичний посібник. Київ: SIDCON, ВД Дакор, 2021. 332 с.

19. Когут Ю. І. Кібербезпека та ризики цифрової трансформації компаній: практичний посібник. Київ: SIDCON, 2021. 372 с.
20. Виклики національній безпеці у контексті формування нового світового порядку: курс лекцій / Г.П.Ситник. К: ТОВ "САК Лтд.", 2023. – 103 с.
21. Когут Ю. І. Цифрова трансформація економіки та проблеми кібербезпеки: практичний посібник. Київ: SIDCON, ВД Дакор, 2021. 368 с.
22. Ситник Г. П. Вплив глобалізації на воєнну сферу та принципові особливості сучасних воєнних конфліктів / Г.П. Ситник Науково-інформаційний вісник Академії національної безпеки, 2016.- №1-2 (9-10). С.99-115.
23. Чупрій Л.В. Політика національної безпеки Української держави в гуманітарній сфері: монографія / Л.В.Чупрій. –К.: ПП «Містер Принт», 2015. 508 с.
24. Сіцінська М.В.Демократичний цивільний контроль над сектором безпеки і оборони України: монографія / М.В.Сіцінська. – К.: НАДУ, 2014. 364 с.
25. Горбулін В.П. Стратегічне планування: вирішення проблем національної безпеки. Монографія / В.П.Горбулін, А.Б.Качинський. – К.: НІСД, 2010. 288 с.
26. Горбулін В.П. Засади національної безпеки України: підручник / Горбулін В.П., Качинський А.Б. – К.: Інтертехнологія, 2009. 272 с.
27. Конкурентоспроможність держави та національна безпека: курс лекцій / Г.П.Ситник. К: ТОВ "САК Лтд.", 2023. – 86 с.
28. Ситник Г. Державне управління національною безпекою України : монографія / Г. Ситник - К. : Вид-во НАДУ, 2004. 408 с.
29. Качинський А.Б. Безпека, загрози та ризик / А.Б.Качинський. – К.: ПНБ РНБО; НА СБ України, 2004. 472 с.
30. Війни інформаційної епохи: міждисциплінарний дискурс: монографія / за ред. В.А. Кротюка. Харків: ФОП Федорко М. Ю., 2021. 558 с.
31. Почепцов Г. Г. Токсичний інфопростір. Як зберегти ясність мислення і свободу дії. Х.: Віват, 2022. 384 с.
32. Інформаційна та кібербезпека: соціотехнічний аспект: підручник. В. Л. Бурячок, В. Б. Толубко, В. О. Хорошко, С. В. Толюпа; за заг. ред. В. Б. Толубка. К.: ДУТ, 2015. 288 с.
33. Кожина А. В. Застосування цифрових технологій в публічному управлінні інклюзивним місцевим розвитком. Вісн. НАДУ. Серія “Державне управління”. 2020, № 4 (9), с. 69–76.
34. Лопушинський І.П. «Цифровізація» як основа державного управління на шляху трансформації та реформування українського суспільства / Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування 2018, № 2.
35. Організаційно-правові засади забезпечення воєнної безпеки України: курс лекцій / Г.П.Ситник. К: ТОВ "САК Лтд.", 2023. 112 с.
36. Політико-правове забезпечення публічного управління у сфері національної безпеки: курс лекцій / Г.П.Ситник. К: ТОВ "САК Лтд.", 2023. – 142 с.
37. Україна 2030Е – країна з розвинутою цифровою економікою. Український Інститут майбутнього. URL: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyuu-cifrovoyuu-ekonomikoyu.html>.

38. Цифрова адженда України – 2020 («Цифровий порядок денний» – 2020): Концептуальні засади (версія 1.0). Першочергові сфери, ініціативи, проекти «цифровізації» України до 2020 року: Проект. URL: <https://uccs.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf>.
39. Філософія війни та миру: курс лекцій / Г.П.Ситник. К: ТОВ "САК Лтд.",2023. –118 с.
40. Шипілова Л.М. Стратегічне планування у сфері національної безпеки: курс лекцій / Л.М.Шипілова. К: ВПЦ "Київський університет", 2023. – 143 с.
41. Клименко Н. Г. Теорія стратегічного менеджменту: курс лекцій. Київ, 2023. 185 с.
42. Клименко Н. Г. Державне регулювання господарської діяльності в контексті забезпечення національної безпеки: конспект лекцій. Київ, 2024. 117 с.

Нормативні акти:

1. Конституція України : офіц. текст. від 28.06.1996 № 254к/96-вр ; у поточній редакції. Законодавство України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Про національну безпеку України. Закон України від 21 червня 2018 року № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
3. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики. Закон України від 1 липня 2010 року № 2411-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text>
4. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року. Закон України від 28 лютого 2019 року № 2697-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text>
5. Стратегія воєнної безпеки України : Указ Президента України від 25 березня 2021 року №121/2021 Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1212021-37661>
6. Стратегія інформаційної безпеки України : Указ Президента України від 28 грудня 2021 року № 685/2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/6852021-41069>
7. Указ Президента України №392/2020 від 14 вересня 2020 року. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України». URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037>.
8. Указ Президента України № 347/2021 від 11 серпня 2021 року. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 травня 2021 року "Про Стратегію кібербезпеки України". URL: <https://www.president.gov.ua/documents/4472021-40013>
9. Указ Президента України №347/2021. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 11 серпня 2021 року «Про Стратегію економічної безпеки України на період до 2025 року». URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3472021-39613>
10. Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020» : Указ Президента України від 12.01.2015 № 5/2015. Офіційний вісник України. 2015. № 4. Ст. 67. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>
11. Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 2 груд. 2020 р. № 1556-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#Text>.

12. Про захист персональних даних : закон України від 01.06.2010 № 2297-VI // Законодавство України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

13. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах : закон України від 05.07.1994 № 80/94-ВР // Законодавство України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

14. Про Національну програму інформатизації : закон України від 04.02.1998 № 74/98-ВР // Законодавство України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

15. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки : закон України від 09.01.2007 № 537-V. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

16. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами- членами, з іншої сторони.
СНІ, : ШПр:///акоп5.гасІа.д(У.иа/1аУ8/ 8п()у/984 011

II. СТРУКТУРА ІСПИТУ ТА МЕТОДИКА ЙОГО ПРОВЕДЕННЯ

Білет підсумкового комплексного кваліфікаційного іспиту для здобувачів освіти зі спеціальності 256 Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності) галузі знань 25 «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону» другого освітнього рівня (магістр) складаються з трьох питань, які охоплюють проблематику науково та професійно-орієнтованих обов'язкових компонент, а саме, знання про принципи і закономірності функціонування системи забезпечення національної безпеки, як сукупності взаємопов'язаних та взаємообумовлених механізмів (інституційних, організаційних, правових та інших) та суб'єктів забезпечення національної безпеки, які на основі чинного законодавства трансформують політику національної безпеки у цілеспрямовану скоординовану діяльність (заходи політичного, правового, організаційного, воєнного та іншого характеру) щодо реалізації національних інтересів (передусім щодо виявлення, прогнозування, попередження та нейтралізації загроз безпеці особи (громадянина), суспільству та державі).

III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Оцінювання результатів складання підсумкового комплексного кваліфікаційного іспиту, який проводиться у формі усної відповіді здобувача перед екзаменаційною комісією зі спеціальності 256 Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності) здійснюється за 100-бальною системою контролю знань, прийнятою в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка та національною шкалою, і відображається у відповідних відомостях і протоколах роботи Екзаменаційної комісії (ЕК).

Критерії оцінювання усної відповіді на питання білету:

При оцінюванні знань студента враховуються його усні відповіді на кожне питання білету. Оцінка підсумкового кваліфікаційного комплексного іспиту є сумою кількості балів за кожне з трьох питань екзаменаційного білету. Максимальна кількість набраних балів як сума балів за три питання білету - 100. Мінімальний пороговий рівень - 60 балів.

Загальна шкала оцінювання

За 100-бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	
90-100	5	відмінно
85-89	4	добре
75-84		
65-74	3	задовільно
60-64		
35-59	2	незадовільно
1-34		

IV. ПРАВИЛА ПРОВЕДЕННЯ ПІДСУМКОВОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ

Затверджується графік проведення підсумкового кваліфікаційного іспиту із зазначенням дати та часу його складання. Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка організовує розміщення повідомлення про проведення підсумкового кваліфікаційного іспиту на офіційному веб-сайті ННІ ПУДС не пізніше, як за сім днів до дня його проведення (графік засідання Екзаменаційних комісій із зазначенням дати, часу, аудиторії).

Здійснюється повідомлення здобувачів про допуск до складання кваліфікаційного іспиту, яке повинно містити прізвища, імена та по-батькові осіб з відміткою про допуск чи недопуск до його складання, а також графік проведення кваліфікаційного іспиту.

Іспит відбувається у формі засідання Екзаменаційної комісії згідно з затвердженим графіком та заслуховування відповідей здобувачів на вибрані білети з трьома питаннями. Іспит проводиться в окремому приміщенні, в якому розміщується екзаменаційна комісія. Приміщення для проведення підсумкового кваліфікаційного іспиту має відповідати умовам зручного розміщення та забезпечувати можливість індивідуальної роботи здобувачів.

У день проведення іспиту особа, допущена до його складання, проходить реєстрацію з відміткою у реєстраційному списку, який веде секретар Екзаменаційної комісії, для чого подає секретарю комісії документ, що посвідчує особу.

Перед початком іспиту особи, допущені до іспиту, отримують у секретаря Екзаменаційної комісії на вибір білети з питаннями. Після отримання білету на вибір здобувача, секретар роз'яснює порядок проведення іспиту, час на підготовку до усної відповіді перед Екзаменаційною комісією.

Під час складання підсумкового кваліфікаційного іспиту здобувачам забороняється використовувати будь-які джерела інформації на паперових чи електронних носіях, а також засоби зв'язку. У разі виявлення випадку, що особа - здобувач(ка) під час складання кваліфікаційного іспиту користується забороненими джерелами інформації, або засобами зв'язку, така особа за рішенням Екзаменаційної комісії відсторонюється від участі в іспиті та вважається такою, що його не склала.

На підготовку до усної відповіді надається до 60 хвилин. Час на усну відповідь - до 30 хвилин. Кожна правильна відповідь під час усної відповіді оцінюється кожним членом Екзаменаційної комісії. Результати оцінювання оголошуються у день підсумкового кваліфікаційного іспиту.